

“Διότι το πρόβλημα της χώρας δεν είναι οικονομικό, είναι εξόχως θεσμικό κατά την ταπεινή μου άποψη. Κανένα μέτρο και καμία τρόικα δεν θα αλλάξουν το παραμικρό εάν δεν αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο όλοι μας αντιλαμβανόμαστε το ρόλο μας μέσα σε αυτή τη μικρή αλλά θαυματοργική χώρα. Πρέπει να εκδημοκρατιστούμε για να σωθούμε”

Από τον Γρηγόριο Σιουρούνη*

Ο εκδημοκρατισμός ως προϋπόθεση σωτηρίας

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ που μας πέρασε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας στην ομιλία του για την επέτειο αποκατάστασης της Δημοκρατίας μίλησε για την έλλειψη αυτής στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Πόσο σημασία έχει εάν υπάρχει μια τέτοια έλλειψη και που μπορεί κανείς να την εντοπίσει σήμερα στην Ελληνική κοινωνία; Όταν λέμε έλλειψη δημοκρατίας σίγουρα δεν εννοούμε εάν υπάρχουν εκλογικές διαδικασίες οι οποίες αναδεικνύουν τους τοπικούς ή εθνικούς άρχοντες οι οποίοι καλούνται να διαχειριστούν τις τύχες των πολιτών τους. Αυτό λύθηκε το 1974.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ που τίθεται σήμερα είναι πόσο δημοκρατικό είναι παραδείγματος χάρι ορισμένοι να πληρώνουν φόρους και άλλοι όχι; Πόσο δημοκρατικό είναι ορισμένοι να περιμένουν υπομονετικά στο ραντσάκι στο διά-

δρομο του νοσοκομείου, στην ουρά για την εξέτασή τους στον ιατρό του ΙΚΑ, στη ΔΟΥ που ανήκουν να πληρώσουν το φόρο τους ενώ άλλοι με ένα φάκελο ή τηλεφωνο τοπικού άρχοντα, παράγοντα ή ότι έχει τέλος πάντων ο καθένας να μην μπαίνει σε καμιά από τις παραπάνω διαδικασίες; Πόσο δημοκρατικό είναι να περιορίζονται μισθοί και κεκτημένα δικαιώματα δεκαετιών γιατί ορισμένοι δεν πληρώνουν τους φόρους που τους αναλογούν; Πόσο δημοκρατικό είναι το προνόμιο του επιχειρείν να κληροδοτείτε ή να διασφαλίζεται με μια άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, απολύτως ελεγχόμενη από τους ήδη ασκούντες το εκάστοτε επάγγελμα;

ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ είναι από την άλλη το ελληνικό δημόσιο, που λειτουργεί σαν μονοψωνιτής στην εσωτερική αγορά προμηθειών κάθε λογής υλικού που κατανα-

λώνει, να μην ακολουθεί διαφανείς διαδικασίες; Πόσο δημοκρατικό είναι να ακολουθεί επίσης κάθε λογής αδιαφανείς διαδικασίες σε ένα τεράστιο σύνολο δημοσίων αγαθών ως μονοπωλητής αυτών; Πόσο δημοκρατικό τέλος είναι η πολιτεία να αδυνατεί να προστατεύει τον Έλληνα πολίτη της από την αսυδοσία της αδιαφάνειας αυτής, η οποία επεκτείνεται σε κάθε έκφανση της οικονομικής ζωής του τόπου; Στην πρόσφατη μελέτη μου με τον επίκουρο καθηγητή κ. Ηλία Παπαϊωάννου (επισκέπτης καθηγητής στο Harvard University) δείχνουμε πως η ύπαρξη σταθερής δημοκρατίας, με την έννοια της ύπαρξης εκλογικής διαδικασίας, αναγνώρισης της κοινοβουλευτικής εξουσίας, και της ύπαρξης συντάγματος στις χώρες που όλα αυτά δεν υπάρχουν είναι συνώνυμα της ταχύτερης και μακρόχρονης οικονομικής ανάπτυξης.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ αυτά τα κερδίσαμε το 1974, αλλά πόσο καλά τα αξιοποιούμε; Διερωτάται κανείς εάν όλοι μας ενισχύαμε τη δημοκρατική μας συνείδηση και λειτουργία, πολίτες και κράτος, τι επίδραση θα είχε αυτό στην καθημερινότητά μας, πόσες στρεβλώσεις θα διόρθωνε και πόσα προβλήματα θα λύνονταν χωρίς καμία νομοθετική παρέμβαση. Διότι το πρόβλημα της χώρας δεν είναι οικονομικό, είναι εξόχως θεσμικό, κατά την ταπεινή μου άποψη. Κανένα μέτρο και καμία τρόικα δεν θα αλλάξουν το παραμικρό εάν δεν αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο όλοι μας αντιλαμβανόμαστε το ρόλο μας μέσα σε αυτή τη μικρή αλλά θαυματοργική χώρα. Πρέπει να εκδημοκρατιστούμε για να σωθούμε.

* Ο κ. Σιουρούνης είναι λέκτορας στο τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

“Πολλαπλασιάστηκαν οι άστεγοι, πλήθυναν οι απελπισμένοι που χτυπάνε ενέσεις στο κορμί τους, ανεβαίνει η ανεργία, κατεβαίνουν οι μισθοί και οι συντάξεις. Το βράδυ η κυκλοφορία στους δρόμους έχει αραιώσει. Πού; Στην Αθήνα που έσφουζε από ζωή όλο το εικοσιτετράωρο”

Από την Κάτια Γέρου*

Αλλάζοντας τους παλμούς της καρδιάς

ΖΟΥΜΕ ένα αίσθημα εθνικής κατάθλιψης, όλοι κολυμπάμε εκεί μέσα. Θα 'θελα, λοιπόν, να 'βαζα την Αφροδίτη της Μήλου με σκυμμένο το κεφάλι, να το στηρίζει στα κομμένα της χέρια -κάπως σαν τη στάση του «Σκεπτόμενου» του Ροντέν-, βαθιά λυπημένη, απαρνηγόρητη, να αναλογίζεται όλες τις γενιές που πέρασαν τα τελευταία εβδομήντα χρόνια σ' αυτή την πολύπαθη χώρα, παλεύοντας χωρίς να το βάζουν κάτω...

ΟΛΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ τους αξιοπρεπείς, γενναίους, εργατικούς, πονεμένους ανθρώπους, οι οποίοι δεν είχαν ούτε τζιπάρες στο γκαράζ τους, ούτε πισίνα στο σπίτι τους, που ένα πρωί ξύπνησαν κι έμαθαν ότι πτώχευσαν κι άλλο. Και ότι, από 'δω και στο εξής, δεν εξυπακούεται τίποτα. Ετσι κι αλλιώς, ποτέ δεν εξυπακούοταν τίποτα, αν σκεφθούμε ότι αυτή η μικρή, σαν κουκίδα στο χάρτη, τρελαμένη χώρα, τώρα που μιλάμε είναι πέμπτη παγκοσμίως σε στρατιωτικούς εξοπλισμούς (ως το 2005 ήταν τρίτη!). Και που πριν από την κρίση, ο ένας στους τέσσερις κατοίκους της ζούσε στο όριο της φτώχειας.

ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ μέσα σ' αυτή την καινούρια συνθήκη; Πώς δουλεύει ο καλλιτέχνης, ο κάθε άνθρωπος, εντέλει, στα χρόνια της ύφεσης; Βεβαίως θα περιορίσει τις ανάγκες του. Θα κάτσει να υπολογίσει τα πράγματα από την αρχή: πού χαλάρωσε, πού αφέθηκε, πού έκανε ίσως εύκολα ή ψυχρά πράγματα επειδή έφεραν κέρδη ή γιατί θεωρούνταν «τρέντι». Πώς να το κάνουμε; Είχαμε υποστεί μια ψυχική μετάλλαξη, ήμασταν καθένας για την πάρτη του, οφείλουμε να το παραδεχτούμε. Υπήρξε μια λαίλαπα κακογουστίας και δεν την εμποδίσαμε, νομίσαμε ότι η χώρα μας ανήκει στο κλαμπ των τυχερών και πιαστήκαμε στον ύπνο. Όμως, μπορεί τα ζόρια που εμφανίστηκαν να μας κάνουν να ξεθάψουμε ένα δημιουργικό, αλληλέγγυο εαυτό που είχε σωπάσει μέσα μας, που αποκοιμήθηκε νανουρισμένος γλυκά από μια ψεύτικη ευμάρεια. Ποιος ξέρει; Ολα μέλλει ν' αποδειχθούν. Ενα είναι σίγουρο: τώρα είναι ο καιρός της δράσης μας. Τώρα που δεν ξέρουμε τι θα μας ξημερώσει.

ΕΧΟΥΜΕ ΣΤΗΣΕΙ όλοι τ' αυτά μας για ν' αφουγκρασθούμε την καταιγίδα που έρ-

χεται. Δεν ξέρουμε πότε θα χτυπήσει τελειωτικά, με πόσα χιλιόμετρα την ώρα θα τρέξουν οι αγέρηδες καταπάνω μας. Δεν ξέρουμε πόσα σπίτια και ψαροκάικα θα παρασυρθούν, ούτε πόσοι θα είναι οι «νεκροί» της. Γιατί και οι οικονομικές καταιγίδες έχουν κι αυτές τους νεκρούς και τους πρόσφυγές τους. Τα πρώτα σημάδια ήδη υπάρχουν. Πολλαπλασιάστηκαν οι άστεγοι, πλήθυναν οι απελπισμένοι που χτυπάνε ενέσεις στο κορμί τους, ανεβαίνει η ανεργία, κατεβαίνουν οι μισθοί και οι συντάξεις. Το βράδυ η κυκλοφορία στους δρόμους έχει αραιώσει. Πού; Στην Αθήνα που έσφουζε από ζωή όλο το εικοσιτετράωρο.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, τι θα γίνει; Θα ψάξουμε, ως κοινωνία των πολιτών, τα σημεία που μας ενώνουν κι όχι αυτά που μας χωρίζουν; Θα οργανώσουμε τον αγώνα για την επιβίωσή μας γύρω από αυτά, ή θα φάμε ο ένας τον άλλο; Θα γεμίσει η ατμόσφαιρα ουρλιαχτά μίσους, όπου κανείς δεν θ' ακούει κανέναν, ή θα συζητήσουμε επί της ουσίας, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια; Θα βάλουμε ένα χέρι να τραβήξουμε ζωντανούς

ανθρώπους κάτω από κάθε είδους ερείπια και μπάζα, ή θ' αρχίσουμε να καταπίνουμε όλοι μαζί αντικαταθλιπτικά, βομβαρδιζόμενοι από αριθμούς που δεν καταλαβαίνουμε κι από λογαριασμούς που δεν μπορούμε να πληρώσουμε;

ΜΠΟΡΕΙ να το παρακάνω, είναι σαν να μιλάω για μια εμπόλεμη κατάσταση. Όμως όλα, εντέλει, είναι πόλεμος. Να σπάσεις τα κλισέ και τις ευκολίες σου ως επαγγελματίας, πόλεμος κι αυτό. Να αρθρώσεις έναν προσωπικό λόγο χωρίς να τον απονευρώσεις για να γίνεις αρεστός, πόλεμος κι αυτό. Τελικά, εξοικονόμηση ενέργειας σημαίνει ενέργεια στο φουλ, κάτι σαν να γίνουμε ο καθένας μια δυνατή γεννήτρια, αυτοτροφοδοτούμενη από το φιλότιμό μας, από τη θεά Ανάγκη. Και τη δίψα για ζωή...

* Η Κάτια Γέρου είναι πρωταγωνίστρια του «Θεάτρον Τέχνης». Το κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο της «Αλλάζοντας τους παλμούς της καρδιάς», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Καλειδοσκόπιο».